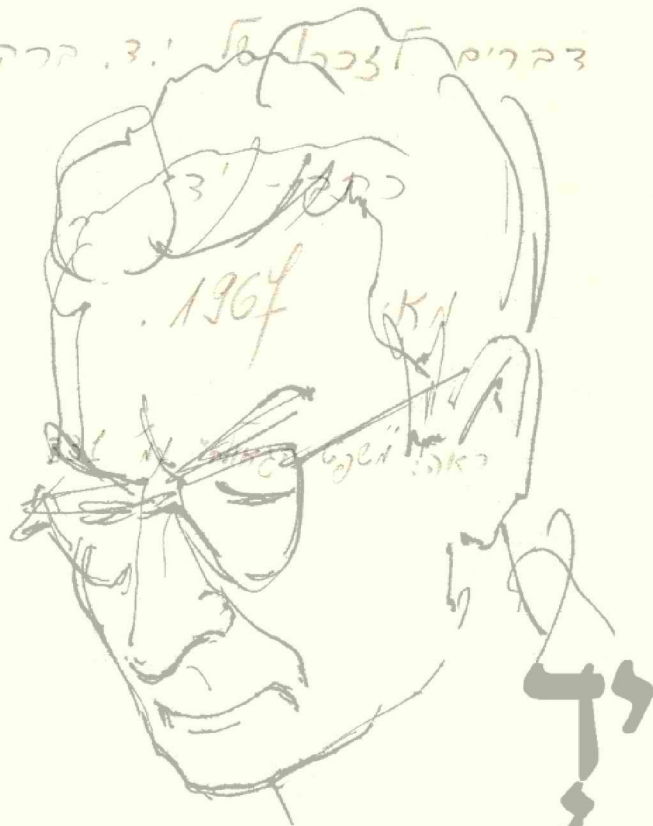

גנזך יד למורשת חיים הזז		
1:1	1:43	סימן
1:14	1:47	תיק

"איל אילונים"

זכרים זככילם ז. ז. הרקוביץ

יד
למורשת
חיים הזז

כל הזכויות שמורות

3
הוא יתן ויפיק...
הוא יתן ויפיק...
הוא יתן ויפיק...

הוא יתן ויפיק...
הוא יתן ויפיק...
הוא יתן ויפיק...

הוא יתן ויפיק...
הוא יתן ויפיק...
הוא יתן ויפיק...

הוא יתן ויפיק...
הוא יתן ויפיק...
הוא יתן ויפיק...

הוא יתן ויפיק...
הוא יתן ויפיק...
הוא יתן ויפיק...

הוא יתן ויפיק...
הוא יתן ויפיק...
הוא יתן ויפיק...

יד
למורשת
חיים הזז

כל הזכויות שמורות

הנהגות ודרכי חיים, וכל מה שיש בו
לשפר את החיים, ואת הרוח, ואת
הלב, ואת הנפש, ואת הגוף, ואת
הכל, ואת הכל, ואת הכל, ואת הכל,
והנהגות ודרכי חיים, וכל מה שיש בו

הנהגות ודרכי חיים, וכל מה שיש בו
לשפר את החיים, ואת הרוח, ואת
הלב, ואת הנפש, ואת הגוף, ואת
הכל, ואת הכל, ואת הכל, ואת הכל,
והנהגות ודרכי חיים, וכל מה שיש בו

הנהגות ודרכי חיים, וכל מה שיש בו
לשפר את החיים, ואת הרוח, ואת
הלב, ואת הנפש, ואת הגוף, ואת
הכל, ואת הכל, ואת הכל, ואת הכל,
והנהגות ודרכי חיים, וכל מה שיש בו

הנהגות ודרכי חיים, וכל מה שיש בו
לשפר את החיים, ואת הרוח, ואת
הלב, ואת הנפש, ואת הגוף, ואת
הכל, ואת הכל, ואת הכל, ואת הכל,
והנהגות ודרכי חיים, וכל מה שיש בו

הנהגות ודרכי חיים, וכל מה שיש בו
לשפר את החיים, ואת הרוח, ואת
הלב, ואת הנפש, ואת הגוף, ואת
הכל, ואת הכל, ואת הכל, ואת הכל,
והנהגות ודרכי חיים, וכל מה שיש בו

אחד הספרים המצויינים של ברקוביץ "הראשונים כבני=אדם". נמנע ברקוביץ מן המליצה ולא כינה את הראשונים באריות ובנשרים ולא בהרים ובאילנות הגבוהים וכיוצא בזה איתני עולם, אלא כינה אותם בבני=אדם, להגיד גדולתם: בני=אדם הראויים לשמש, אנשים למופת.

בין השאלות

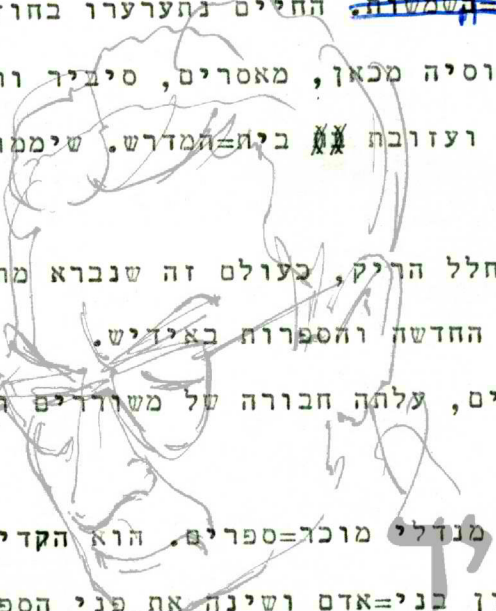
היה הזמן זמן ~~ההמשמות~~ החיים נחערערו בחוץ ובפנים. בחוץ ערב ~~אפס~~ מהפכה, המולה ואנדרלמוסיה מכאן, מאסרים, סיביר וחליות מכאן. בפנים פרעות ועוני, פריקת=עול, ביטול תורה ועזובת ~~א~~ בית=המדרש. שיממון. חלל ריק ופרשת=דרכים: - לאן?

אותה שעה, מתוך החלל הריק, בעולם זה שנברא מתוך החוהו ובוהו, נבראו שתי הספרויות שלנו: העברית החדשה והספרות באיזיש. ~~הייסודות באיזיש~~ עליהם נבנתה חבורה של משוררים וסופרים המהוגנים לעשות בהם שליחות העם.

הראש וראשון שבהם מנדלי מוכר=ספרים. הוא הקדים לכולם במניין ובניין. הוא ראשון שהתחיל מדבר כלשון בני=אדם ושינה את פני הספרות ועשאה ברכה. ~~אילמלא שטח מנדלי לא היה ביאליק למה שהיה, אלא היה משנה=משורר ליל"ג, ולא היה שטרניחובסקי מגיע לכתוב את האידיליות שלו, ושמה היינו מדברים כיום עברית בלשון ההשכלה ושמה לא היינו מדברים עברית כלל.~~

אחריו בא ביאליק שהעדיף את מנדלי יותר מכבודו ויותר מכבוד כל בני=דורו. ביאליק שהמשיך על=פי דרכו ולפי מה שהוא דורו את עבודת מנדלי לחקנת העם, ביאליק בכל גאונו וגדלו, שהרעיש את הלבבות וניער את העם מאדישותו ומכוכחו ונתקבל על דעת כל העם, ונתאהב אהבת נפש לכל העם, ועדיין זכותו עומדת לו ואהוב כל בית=ישראל עד היום הזה. מכל סופרי ישראל כולם הוא לבד. עמו אחד=העם שהלך כעמנו אש לפני העם, שטרניחובסקי, שניאור, ברדיצ'בסקי.

אז נוצרה הספרות העברית החדשה, ספרות שיש בה ממש, שכולה בניין, כולה לצורך הדור וצרכי העם מוטלים עליה. זו הייתה לא יצירת ספרות בלבד אלא עוד נצחון הרוח על החוהו, כוח הבניין על ההרס, גדירת פרצות וסלילת דרך אל עתיד נעלם וקיים.

למדת שתי
הזנים הוזה

כל הזכויות שמורות

~~לא היו בה זרמים ספרותיים~~ לא אמנות לשם אמנות לעדן עצמם בהם אברכים

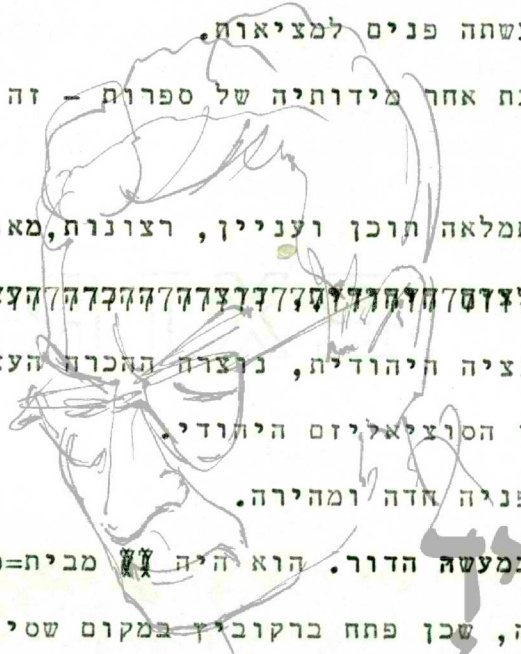
ספרותיים, אלא היו בה אישים, בני-עלי, אנשי-מעשה, שאף-על-פי אין אמנותם דומה זה לזה, נצטרפו אלו עם אלו לפעולה גדולה אחת שהיא כולה אמנות ולמעלה מזה. וכשם שלא היו בה דיקדוקי אמנות לשמה כך לא היו בה ~~כוננות פוליטיות מסוימות~~, אלא עצם קיומה היתה פוליטיקה מכוונת, מחנכת, מעשה-יצירה שנחמזג עם מסכת החיים, ויותר מששימשה בכואה למציאות עשתה פנים למציאות.

נמצאה המציאות מהלכת אחר מידותיה של ספרות - זה אחד מפלאי הדור ובוה תקנתו של הדור.

המציאות נשתנתה, נתמלאה תוכן ועניין, רצונות, מאוויים, חלומות ומעשים.

~~המציאות נשתנתה, נתמלאה תוכן ועניין, רצונות, מאוויים, חלומות ומעשים.~~

אז נוצרה האינטליגנציה היהודית, נוצרה ההכרה העצמית הלאומית, ונתחברו הדרכים, דרכי ציון ודרכי הסוציאליזם היתודי.

תולדות הימים פנו פניה חדה ומהירה.

ברקוביץ נתן חלקו במעשה הדור. הוא היה מבית-מדרשו של מנדלי ושונה ממנו.

היתה התמאטיקה בידו חדשה, שכן פתח ברקוביץ במקום שסיים מנדלי, והיתה לשונו

~~ישרה ונאמנה, מדינית, כשל מנדלי, אולם בלי הבליטה והחידוד שלו, בלי~~

הרוממות שבפשטות השלמה של לשון-חכמים שלו. היתה אומר בלי החגיגות המאירה שלו,

שכן אפילו הקבצנים של מנדלי יש בהם משום כבוד יום-טוב, ולו כבוד יום-טוב האחרון,

מה שאין בכל אותם ויניקים ושאר התלושים של ברקוביץ שהם דומים חגלין ודיבורם

ודרכי דיבורם חגלי=חגלין.

כל הזכויות שמורות

דור דור וסופריו.

~~הצד השווה שבשניהם: זה כמו זה ראה בעין שעתידיים הדברים להשתנות,~~

מ ו כ ר ח י מ להשתנות, וכתבו מה שכתבו כל אחד לפי מה ~~שהוא~~

ולפי מה שהיא שעתו.

הדור ההוא היה דור של עושים נמעשים. ביאליק לא שירים בלבד כתב אלא עוד

חיבר את ספר האגדה, זה ספר הדור שנעשה מקור לרבים ללמוד מתוכו דעת הראשונים

ולשון בני-אדם, הוציא ספריהם של משוררי ספרד, חיבר ספרים לילדים ולבני-הנעורים,

חירגם וערך. וכן ששרניחובסקי שהגדיל לעשות בחרגומיו מלשונות זרות. כיוצא בהם ברקוביץ, על כל עשרת הכרכים של סיפורים שכתב, עוד היה כל ימיו יגע במלאכה, שערך עתונים הרבה, וזכות הרבים תלוייה בו שתירגם את שלום=עליכם לעברית. זו פרשה בפני עצמה היא.

נקי=דעת היה ואיש=אמונים. רוח אצילות של בני החבורה של אודיסה שרתה עליו עד יומו האחרון. ובעל=זיכרון היה וזכרונותיו רבים. בקול צרוד ובדיבור מתון ההולך לאט, בכובד=ראש ובהומור מאופק, היה מספר מעשי בני דורו, ובת=צחוק האירה אותו מבפנים, מתוך תוכם של הדברים שעברו מן העולם ואינם. בודד היה האיש. חבריו כולם נפטרו לעולמם. בודד נשאר לאחר מות אשתו. בודד כפליים לאחר מות ביאליק, ובדידות גמורה ירדה עליו לאחר שהלך שניאור.

מפעם לפעם הייתי מטלפן לו לחל=אביב או מזדמן לחוך ביתו. הייתי שואלו: - מי בא אצלך?, ברקוביץ? את מי אתה רואה? - את מי אתה רוצה שאראה? - היה משיב בתמיהה. - הרי כולם מתו... הם באו אליו בחלום לילה.

- שניאור בא לעתים קרובות. - היה אומר. עצוב היה. בשנותיו האחרונות לא ראינו צחוק, אלא מחייך בלבד, מחייך חייוך של ילדות.

וכך בספר "פרקי ילדות" השלים את ~~ה~~ חייו.

כל הזכויות שמורות

למורשת
חיים הזו